

KURJER LITEWSKI

w WILNIE dnia 13. Maja V. S. ROKU 1808.

WILNO VS. d. 13 Maja. IV Przypomina Kommissya Sądowa Edukacyina Sądóm Ziemskim i Regentom że ich poprzednicy w Urzędzie przynosili Kommissyi edukacyiney i skarbowey uwiadomienia o własnościach publicznych: były to czynności cechą Obywatelstwa naznaczone: taż sama jest święta sprawa oświecenia co dawniej. Pomnożenie dochodu dla powiększoney ceny rzeczy jest gwałtownie potrzebném. Czekają Kommissya wypisów, odda o nich uwiadomienie gdzie należy, a szacunek i wdzięczność będą słusznie okazane. V. Wszystkim dyplomatycznym Posiadaczom dóbr po Jezuickich Kommissya zleca aby od 15 Maja do 1 Lipca roku bieżącego w Kancelaryi Kommissyi w Krzemieńcu składali dyplomata, Inwentarze podawcze, Cessye, lub donacye na dobra; i kwity od początku posiadania tych dóbr aż do 1 Stycznia 1808 roku. Ostreżga Kommissya że mając zlecenie rachowania niedoimków ma podaną wiadomość wiele na kim było remanentu, wczasie kiedy te Prowincye stały się częścią Rosyjskiego Państwa. Bez takich ciągłych kwitów nigdy te niedoimki nie mogą być zrachowanemi. Kommissya nawet która ma wykonać wszelkie zlecenie MONARSZE w Ukazie 21 Grudnia 1807 roku wyrażone nie wyda rezolucyi stanowiącey Dziedzictwo dóbr po Jezuickich bez sprawdzenia rachunku. Niech pamiętają po Jezuickich dóbr posiadacze że ich własność warunkowa rozrządzeniami władzy Kraiowej wstrzęśniona, w zupełne i całkowite przemienia się Dziedzictwo. Z ochotą tedy wykonać zechcą to dobroczynne prawo, wszelka zwłoka dla samych posiadaczy przyjemną być nie może, bo ostateczney rezolucyi o swoich dobrach nie otrzymają, a w zaoczności cnota Sądu omyloną łatwo być może, wyroki zaś Kommissyi, która appellacyi nie dopuszcza, cofniętymi być nie mogą. VI. Kommissya porucza wszystkim Szkołom w tych trzech Guberniach aby od 1 Maja do 15 Czerwca roku bieżącego kopie funduszów iakie mają z wyrażeniem czasu i miejsca Oblaty przesłały do Kancelaryi Kommissyi do Krzemieńca, z wyrażeniem czy jest iaki fundusz zakwestyonowany? gdzie i dla czego dane obietnice skutku nie mają? Też szkoły w tymże czasie podadzą Kommissyi registr zaległości: a rekwizycjami, z wystawieniem w nich że muszą mimowolnie nawet wyznaczoney Magistraturze dać o tém sprawę, ten remanent zmniejszyć starać się będą. Podadzą także szkoły registr sprzętów kościelnych lub na nie kwity, i wszelkich innych ruchomości gospodarskich i uczonych: bo te wszystkie własności składały i składają fundusz edukacyiny. Wydaie Kommiss-

(1)

syą obwieszczenie do Ziomków, wydaie w imię prawa i potrzeby publiczney: niech każdy porówna niemożność urządzenia edukacyi bez funduszów, z łatwością i sumienną koniecznością ich wyjaśnienia: niech patrzy na własnych dzieci interes, na szanowanie własności iaką Rząd względem dóbr po Jezuickich okazał: a zapewne zechce téy samey Kommissyi pomagać do dopełnienia życzeń MONARCHY i potrzeby kraju. To obwieszczenie prawem wskazane, z przyłączonym Naywyższym Ukazem i Zbiorem porządkowych prawideł, Kommissya do wszystkich Sądów Ziemskich, Magistratów, Szkół i Obywateli rozesłaném mieć postanowiła. Dan na Sessyi 9 Lutego 1808 Roku w Zytomierzu.

Kommissya Sądowa Edukacyina dla Wołyńskiej Podolskiej i Kłiowskiej Gubernii, następujące co do porządku w swoich czynnościach i dla stron przychodzących postępowania ogłasza prawidła.

I. O składzie Kommissyi. Kommissya składa się z pięciu osob, komplet zaś jest osób trzy: wydaie rezolucye, pisze dekreta, odnosi się, przesyła doniesienia, i wskazuje wykonanie stosownie do interesu. 1. Podlegają lub odbierają od niey doniesienia. 2. Wybrani Kommissarze z zdaniem radzącém, zasiadają, dają swoją opinią, i użytymi będą do wykonania zleceń Kommissyi. 3. Zasiada także Pisarz czyli Sekretarz z zdaniem informującym. 4. Osoby tego składu wykonywają przysięgę podług tych obowiązków iakie dopełniać mają. 5. Do interesów z skarbem Monarszym odnosi się Kommissya do izby Skarbowey Wołyńskiej, aby wyznaczyć chciała Członka do zasiadania, Kommissya dla niedrwywania osoby z izby Skarbowey od powinności które pełni, zbierze razem interessa, i o sposobności czasu ich ułatwienia doniesie. 6. Posrzednicy w P. 18 i 20. Ukazu 21 Grudnia 1807 roku wyrażeni używanemi będą przez Kommissyą do odebrania od nich wiadomości o ułożonych środkach dozwołoney ugody.

II. O podziale zatrudnień Kommissyi i iak do niey przychodzą żądający rezolucyi i wyroków. 7. Interessa iedne są Sądowe, drugie ekonomiczne. Sądowe są te wszystkie, w których Dekreta zapadają. Ekonomiczne są, obrachunki z izbami skarbowemi, z szczególniemi osobami, które fundacye od 1 Stycznia 1803 Roku zrobiły lub summy edukacyine od 1796 roku na procent wzięły: urządzenie dóbr edukacyinych ieszcze nie przedanych odniesienia się o potrzebne papiery: dozwołenia zgody i iey potwierdzenia w przypadku punktem 21. Ukazu 21 Grudnia 1807 roku obiętym, zanoszenia żądań o ex-

kucyą wypadłego wyroku: odbierania i rezolwowania doniesień o funduszach, i ułatwienie raportów Plenipotenty edukacyjnego, nakoniec odnoszenie się do innych Magistratur, o przesyłanie doniesień gdzie prawo mieć chce. 8. Wolno jest każdemu przysłać dowody o szkodzie lub własności edukacyjnej, bądź bezimiennie, bądź z podpisem swoim do całego składu Kommissyi, iey szczególnych członków lub Pisarza, albo Plenipotenty, bądź z wyrażeniem swego nazwiska. Kommissya takowe papiery lub uwiadomienia zanotuje w protokół i do użycia Plenipotentowi wyda, a podług woli przesyłającego imię ukryje, lub po odzyskanej własności do nagrody przedstawi, a to wszystko podług Prawa 1776 roku i urzędzeń byłey Kommissyi edukacyjnej w Polsce, lub wyda świadectwo o gorliwości ziomka dla ocalenia własności do pokoleń należący. 9. W interessach summ po Jezickich które z nadania dyplomatycznego, rezolucyi Kommissyi rozdawniczych, Kommissyi Sądowej, Kommissyi Edukacyjnej, i z prostej lokacyi zrobionej przez izby skarbowe funduszków edukacyjnych, pochodzą, Kommissya wydaie osobne obwieszczenie i postanawia, aby każdy dyploma lub rezolucyą początkową, inwentarz podawczy, kwity i rezolucye iakie tylko ma od 15 Maja 1808 roku do 1 Lipca tegoż roku, w Kancellaryi Kommissyi w Krzemieńcu składał dodając trzy Summary, które oddający podpisze: ieden równie od Pisarza podpisany na powrót wemnie, drugi w Kancellarii zostanie, trzeci komunikowanym będzie Plenipotentowi edukacyjnemu, aby koniecznie 1 Lipca 1808 roku już tego rodzaju interessa ułatwiać się mogły. 10. W innych sprawach Plenipotent podaje do Kommissyi żądanie i papiery któremi należność edukacyjną dowodzi, Kommissya obwieszczenie zkopią dokumentów sprawdzoną przez Kancellaryą, przesyła i stawienie się nakazuje. Wolno jest stronie pozwanej równie podać pismo odpowiednie, i przyłączyć obrony, nakoniec powództwo swoje odporne lub takie iak interes wymaga w tym samym sposobie uformować. Reszta później.

PARYŻ d. 26 Kwietnia. Napoleon ieszcze bawi w Bayonne, ćwicząc według zwyczaju wojska Francuzkie stojące w twierdzy, i te które pospieszają do prowincyi Hiszpańskich, przypatrując się położeniu miasta, okolic, portu, wglądając w potrzebę, i stan mieszkańców. Infant Karol do zdrowia przychodzić zaczyna staraniem lekarza Imperatorskiego. Ferdynand 7, którego pisma nasze urzędowe dotąd nazywają tylko X. Asturyi, w przejeździe z Madritu do gór Pyreńskich od ludu był przyjmowany z radością nieopisaną; oświadcza iemu Hiszpani gotowość ofiarowania majątku i życia na obronę tronu i oyczyzny. D. 20 gdy przechodząc granice do Bayonne przybywał, zpotkali iego X. Berthier i W. Marszałek Duroc witając imieniem Napoleona. Wkrótce potem Karol 4 Król z małżonką do tegoż miasta wiechać miał d. 22. Czekają w Yrun deputacya Królestwa Nawarry; z Wice Króla i 90

najdostojniejszych osob złożona. Oblężenie Gibraltaru nastąpić ma koniecznie; już 4 dywizye armii W. X. Murata zmierzają, iak słyhać do czołu S. Rocha dla złączenia się pod murami twierdzy z licznym wojskiem Katolickiego Króla. Z X. Asturyi przyjechał Kanonik Escoiquitz, X. Infanta, S. Carlos, wiele innych osob które do wiadomego spisku były uwikłane.

Umysły tak są dziś rozróżnione w Hiszpanii, naród rozdwojony tak dalece, iż wiadomościom ztamtąd przychodzącym, zawsze sprzecznym wiarę dać trudno. Dawniej mówiono, że majątek nieruchomy X. Pokoju przenosi 500 mill. fr. kapitały 80 mill. piastrow złożonych w Londynie, Genui, Paryżu; dziś donoszą że te pogłoski rozrzucone od nieprzyjaciół iego, przyjęte lekkowiernie przez gmin wierzyć nawykły powieściom krzywdzącym ludzi upadłych z wysokiego stopnia, już wiary nie znajdują. To pewna że Don Godoi summ za granicą nie ma; iak zebrać 80 mill. kapitału w Hiszpanii, która ledwie 30 ma dochodu rocznego, który iść koniecznie musi na rozmaite wydatki publiczne, dwór, wojsko, flotę etc. Tak wiele millionów złożyć w Londynie, Paryżu, Genui nie podobno było w skrytości, wie-dzieliby o tém przynajmniej bankierowie; ci zaś mogą zaświadczyć że X. Pokoju nic tu nie przesłał.

Drugie oskarżenie, że był w zмовie z Anglikami, równie iak pierwsze jest dalekie od prawdy. Mógł złe rzadzić Hiszpanią człowiek bez doświadczenia i poprzedzający wprawy do rządów powołany; lecz trzeba rzucić okiem na stan Hiszpanii, chcąc osądzić czyli ją zdradził. W 15 latach ostatnich Austria część znaczną utraciła dzierżaw dawnych, Prussy wysokie znaczenie między potężnymi narodami, Szwecya zbliżyła się do upadku, Neapol i Sardynia upadły, Rpte Wenecka i Genuńska zniknęły! Hiszpania cóż straciła? Trinitadę i nic więcej; stoi dotąd w zupełney całości. A jeżeli iey handel ucierpiał, czyliż równego losu nie doznał handel Francuzki, owszem całej Europy przez wojnę Angielską? Skutek pokaże, jeśli następcy X. Pokoju lepiej czynić potrafią. Zaiste mógł upadły Minister rzadzić doskonalej; pamiętajmy iednak że nie był Królem. Zarzucają mu w obęysciu dumę, płochosć w postępkach, rozwiązosć w obyczajach; czyliż za tém idzie, iż zdradził naród, i porozumiał się z Anglikami przeciw dobru i służbie łaskawego Pana? że tysiące millionów zmarnotrawił, drugie tyle ze skarbu wzięte przywłaszczył sobie? Takie powieści gmin zbierać nawykł chciwie, ażeby urągał się nieszczęśliwym, którzy blaskiem swoim oczy iego razili.

Powiadano ieszcze, iż abdykacya Karola 4 dobrowolną była. Twierdzenie zbyt śmiałe; obaczmy co o niem powiedzą w Bayonne. Dziś zważając iakim porządkiem szły rzeczy w Escorialu, Araniuez, Madricie, godzi się rozumieć, że gwałtownością przymuszony ustąpił tronu synowi. Ledwie rozruch powstał na X. Pokoju, Król ogłasza chęć osobistego stawiania na czele wojsk Hiszpańskich. Wkrótce potem widzi Ministra przy-

iaciela swego po ulicach wleczono ręką zbuntowanych żołnierzy, zranionego prawie u podnóżka tronu; widzi Królowę znieważoną, zagrożoną, tak iż lękać się musiał o iey życie. W takich okolicznościach co uczynił Karol 4, zapewne uczynił z przymusu. Nie takie były abdykacye Karola 1 w 16 wieku, Filipa 5 w 18; ci Hiszpanów Królowie ostrzegali wcześniej poddanych i postronnych dwory o swoim przedsięwzięciu, wcześniej wszystko urządzili, podali berło synom Filippowi 2 i Ludwikowi 1, nakoniec spokojnie zamknęli się, jeden w Klasztorze, drugi w pałacu S. Jldelfonsa. Tu przeciwnie Karol 4 widział rząd bezsilny, wojsko, stolicę, gminy wieśniaków zbuntowane; pośród takiego zgłętku abdykacyą podpisywał. Do gabinetowych tajemnic zaglądać się nie godzi; lecz cudzoziemce i Hiszpani którzykolwiek poważać umięli władzę najwyższą i świętą, na to się zgodzili, że postępek Karola 4 dobrowolny nie był; owszem czytając w doniesieniach bezstronnych, jaką rzecz przeszła koleją, w abdykacyi iego upatrują rewolucyę gwałtem i przemocą zrażdzone. Spodziewać się trzeba, że rządca Francuzki pośrednictwem swoim zgodę i iedność przywróci rodzinie rozroznionej, która tym celem do Bayonne przybyła.

Z Cadix następujące mamy doniesienie. Nikt u nas mówić i sądzić nie śmie o przypadkach zdarzonych w Araniuez, które przeniosły berło z rąk Karola 4 do Ferdynanda 7; ludzie bezstronni płaczą w cichości, że X. Asturyi pan dobry dał się uwieść radom przyjaciół swoich, i powstał przeciw oycu Królowi, a korzystając z gminnego rozruchu wymógł abdykacyą. Zdaniem wielu ta rewolucya dziełem jest Anglików, którzy doświadczyc chcieli, czy nie można raz jeszcze zapalić wojny lądowej. Szczęśliwem zdarzeniem obecność armii Francuzkiej w prowincjach Hiszpańskich złemu przeszkodziła.

W Turynie, całym Piemencie, wielu departamentach dawney Francyi południowo wschodnich odnawiają się często nad zwyczaj trzęsienia ziemi, tak mocne iż obywatele w trwodze nieustannej utrzymywani odbiegają domów nie śmiejąc do nich powracać; na wielu miejscach szkody są dość wielkie.

Amerykańscy obywatele uwielbiają swój Kongres i Prezydenta Jefferson, którzy przyjmując satysfakcyą za krzywdy ofiarowaną RPtey, nawet odniamy niektóre w księdze praw morskich Brytanii W. na to pozwolić nie chcieli, żeby Amerykańskie statki zawiać mające do portów Europy lądowej, zbaczały do Angielskich dla opłaty cła nowo ustanowionego, zwłaszcza że po tej opłacie Francya wszystkie statki przeznaczyła na konfiskatę. Odnowiony jest zakaz wprowadzenia do Ameryki towarów Angielskich, i wszystkie prowincye postanowiły czynić co każe potrzeba ku obronie swojej udzielności; wojenne przygotowania z pośpiechem podwoiono; a jeżeli Anglicy handel RPtey zniszczą w Europie, Amerykanie spodziewają się odnieść pomstę niszcząc Angielski w nowym świecie, a szkodę poniesioną nad-

grodzić sobie podbiciem wielu osad.

G. Gubernator Toskański Dauchy ogłosił, że prawa lenne są zniesione, ludzie od obowiązków przez nie włożonych wolni; tytuły, szlachectwo dziedziczne, herby, dystynkcyę przez Napoleona nie nadane lub nie zachowane upadają. Przełożeni kościołów, i klasztorów nie mogą dawać u siebie zchronienia kryminalistom, bankrotom, dłużnikom, przyjętych na pierwszą odezwę wydawać powinni.

G. Junot otrzymał tytuł X. Abrantes w nagrodę zaięcia Portugallii. Ten wodz czytając liczne odezwy rozrzucone w kraju, lud i żołnierzy namawiające żeby się uciekali na eskadrę Angielską, zabronił naprzód komunikacyi z nieprzyjacielem, do statków nawet z białą flagą zbliżających się ku brzegowi ognia dawać kazał, karę śmierci rozciągnął na przestępujących ten zakaz, iakoteż na ludzi uciekających do eskadry, namawiających żołnierza do dezercyi; obiecał hojną nagrodę donosicielom, majątek zbiegów na konfiskatę przeznaczył; prawa wojskowe Francuzkie do półków Portugalskich rozciągnął. Ta surowość dowodem jest, iż dezercya i emigracya wielkie być musiały. Tenże G. Junot dał przewłokę 2 miesięczną na opłacenie drugiej części kontrybucyi 100 mill. tym którzy pierwszą zapłacili.

LONDYN d. 16 kwietnia. Portugalskie wyspy Azores już są w ręku Anglików. Po wyjeździe do Brezylji X. Regenta z Lisbony, Admirał Sidney Smith zwrócił uwagę na te osady ważne, i z eskadry swojej wysłał okręt Elisabeth od 74 armat z kilku innemi, które wojsko lądowe niosły; kommandant Angielski stanowiący wkrótce przed wyspą Tercera między innemi znacniejszą, gdzie mieszkał wszystkich wysp Gubernator, do poddania się wezwał; co natychmiast uczynili bez odporu Portugalczycy, mając podobno na ten przypadek rozkazy od wyższej zwierzchności. Tak więc zaiwszy Maderę i Azores, całą myśl zwracamy ku wyprawie Brezyljskiej, która będzie większa niżeliśmy rozumieli; już przy brzegach tego kraju zeskadrą krąży Admirał Moore, czekając przybycia floty potężnej z wojskiem liczniejszém, które mają zaczynać podbicie Amerykańskich dzierżaw Króla Hiszpańskiego.

W Indyi wschodniej mieli Duńczycy miasto Tranquebar; to jest zaięte wojskiem Angielskiem przez kommanderującego w Pondichery; znalazła się twierdza w przyzwoitym stanie do obrony, żywnością, orężem, ammunicyą napelniona. Nie wątpimy, że nasz żołnierz osadzi wkrótce miasta Portugalskie w tymże kraju Goa, Diu, Macao. Zawczora w Parlamencie Oppozycya powstała przeciw Margrabiemu Wellesley, który Nababowi panującemu w prowincyi Oude przez krzywdzącą i wymuszoną ugodę wydał półowę dzierżaw oyczystych na zysk naszej kompanii. Przyszło do zbierania głosów, część izby niższej liczniejsza postępek Margrabiiego ile pożyteczny narodowi pochwaliła. W Indyi zachodniej poymano 2 korsarzów Francuzkich z Guadalupy, ka-

żdy z nich miał 30 armat, 250. ludzi, obydwa handlowi Angielskiemu od lat kilku millionowe szkody czynili.

Upadła zupełnie powieść o bitwie na morzu śródziemnym przegranej lub wygranej, chociaż dowodnie mówiono żeśmy 1500 ludzi stracili; to pewna że Francuzi z Corfu niepostrzeżeni powrócili do Toulonu, Hiszpańska zaś eskadra z Carthageny wyprawiona w portach Francuzkich nie była, i prosto z Maiorki na dawne stanowisko odeszła. Admirał Cotton przed Lisboną stoi z okrętami Hibernia od 120 armat, Foudroyant od 84, Conqueror, Defence, Ganges, Plantagenet, Minotaur, Alfred. Agamemnon od 74 Ruby od 64, i 2 fregatami; sroga nawałność wiele szkody w eskadrze sprawiła. G. Lord Lake niedawno zmarły, któremu wspomniały grobowiec w kościele S. Pawła stawić zaczęto, był bardzo ubogi, zadłużony, wierzycieli swoich zaspokoić nie mógł; udał się do Indyi wschodniej, lat kilka zabawił, i nie tylko dług zapłacił, ale też dziadkom swoim zostawił 150 t. Sterlingów; inni przed nim kommanderujący w onym kraju dostatek jeszcze większy przynieśli.

W izbie niższej z Reprezentantów niektórzy morskemu departamentowi zarzucili, że przez nieczułość onego i nie dostarczenie żywności Admirałowi Strachan, Lallemand wyprowadził eskadrę z Rochefort, i na morze śródziemne zaszedł. Dowiedli Ministrowie że w tém nie było żadnej winy; lecz nieprzyjaciel od czasu dawnego w porcie zamknięty, do wyjścia pod żagle zawsze gotowy, mógł bez trudności korzystać z mgły i burzy, które Anglikom widzieć wychodzącego i ścigać przeszkodziły; tey wycieczce gdy przeszkodzić nie podobno, iak wielorakie doświadczenie nauczyło, jest powinnością Admiralicji przeszkadzać, żeby nieprzyjaciel znaczney klęski nie zadał, i większych nie odniósł korzyści.

COPENHAGA d. 26 kwietnia. Wiziemy codziennie pomnażającą się u brzegów naszych morską potęgę nieprzyjaciół; gdyby lądową już mieli, zapewne przystąpiliby do ważnego przedsięwzięcia; teraz przestawać muszą na małych, iakimi są bombardowanie i palenie wiosek nadmorskich w Laland, Langeland etc. Selandya i stolica Duńska dotąd jest spokojna pod opieką Króla, który tak sprawuje wszystko, że odpor dzielny dać możemy, chociażby nawet wojska Francuzkie i Hiszpańskie zostały na lądzie i w Fionii. Szwedzkie, mianowicie zaś Angielskie eskadry są w nieustannem poruszeniu, przebiegając Sund, Belt, wszystkie nadbrzeża właśnie iakby miejsce upatrywali, gdzie lądować mają. Tym czasem biegać zaczęły rozmaite pogłoski o losie Norwegii podobno pienne, które żeby umysłów nie trwożyły, rząd zabronił powtarzać one. Przekonani jesteśmy, że nieprzyjaciel, albo do Norwegii nie wnidzie, albowiem po wtargnięciu grob swój znajdzie w tym kraju, którego mieszkańcy jednomyślni, Monarchom wierni, męstwa i waleczności dowod dali w 18 wieku niszcząc usiłowania Karola 12. W stolicy naszej zebrano kilkadziesiąt Chirurgów, którzy do armii Norwegańskiej mają być przesłani; komunikacyą z tym

kraiem zatrudnia obecność flott Angielskich.

Niedawno słyszeliśmy ogromne z działań strzelanie u Szwedzkich brzegów, przyczyna niewiadoma; ten przynajmniej nieprzyjaciel morzem i lądem od wschodu przyciśniony nie będzie straszny Duńczykom. Angielski rząd na kampanię terazniejszą wysyłając bardzo znaczną część wojsk regularnych do Danii, Szwecyi, Sycylii, Canady, ażeby w domu bezpiecznym został, umyślił zwołać milicję i niektóre z korpusów ochotniczych, te zajmą 4 wielkie obozy nad brzegami wschodniemi Królestwa wytknięte. Admirał Hood pod Helsingburgem stojący na kotwicach, kilka razy przysyłał statki z białą flagą do Helsingoer, iest domysł że upomina się o wydanie zaległych kontrybucyi i wielorakich rekwizycyi narzuconych w roku przeszłym Coppenhadze i Selandyi, których stolica i wyspa dla czasu krótkości wypłacić i dostarczyć nie mogła przed oddaleniem się flott Angielskich do oyczyzny.

AMSTERDAM d. 30 kwietnia. Amerykańskim okrętom do portów Hollenderskich zabiegającym, rząd nasz nie pozwala towaru naład wyrzucać, w portach Francuzkich według urządzenia nowego są zatrzymywane celem konfiskaty, za to że były w Anglii, albowiem w drodze przetrzysane od Anglików. Przez Belgium wiele półków Francuzkich ciągnie różnemi drogami z Niemiec do Orleans, z kąd przeysć mają do Hiszpanii. Na morskich brzegach Napoleon ma dziś nieco więcej żołnierza, niż podczas kampanii Pruskiej; flotylla stoi rozbroiona i bezczynna; część iey niepoślednia Hollenderskie statki, nie bez pracy i trudności przez Admirała Verhuel niegdy do Boulogne zaprowadzone, teraz do portów oyczystych powróciły. Angielskie floty na morzu śródziemnym znacznie są zmocnione. Lord Collingwood całą potęgę utrzymuje między Maiorką, Toulonem, Carthageną, ażeby łatwiej przeszkodził połączeniu eskadr Hiszpańskich i Francuzkich. W Texel, Helvoetsluys, Anvers podwoiono liczbę robotnika pracującego nad uzbrojeniem wielu okrętów; mianowicie iednak w Anvers Francuzi kończą fortyfikacye port i miasto opasujące, od początku wiosny z równym pośpiechem iak w przeszłym roku; ztamtąd okręta nowo zbudowane rzeką Escaut wpływają do Flessingue, gdzie na ich osadzenie prócz Belgów i Francuzów wielu tysięcy, niemało Duńczyków zgromadzono.

WIEDEN d. 4 Maja. Umarli zasłużeni w armiach Austriackich Generałowie Mitrowski, Gottesheim, Karaiczay, Zedtwitz, Schwarzingen, Nemes, Vasseur. Z rządowego zalecenia wydrukowane iest i do wszystkich prowincyi rozesełane krótkie opisanie pieców oszczędzających opał w budynkach i kuchniach z przyłączonym wzorem iak mają być stawiane. Ministerium wojenne gotuje przepis, ażeby młodź krainową od lat 17 do 46 zapisano, która milicją formować powinna. Ostróżć prawa karzącego surowie emigrujących, iakoteż namawiających do emigracyi i dezercyi, Cesarz umiarkował, stanowiąc na przestępców kary cywilne.